

A photograph of a large iceberg floating in the ocean under a clear blue sky. The iceberg is the central focus, with smaller ice chunks scattered around it. The water is dark blue, and the sky is a lighter blue with a few wispy clouds.

Klima

Landbruk og avfall

- en del av løsningen?

Gardermoen Clarion Hotel 3.juni 2009

Tone Knudsen

Miljøstiftelsen Bellona

tonek@bellona.no

BELLONA

FRA PROBLEMER TIL LØSNINGER

Bellona jobber både nasjonalt og internasjonalt

Mange samarbeidspartnere næringslivet

[Marine Power](#)

[Ferrolegeringsindustriens
Forskningsforening](#)

[Norsk Industri](#)

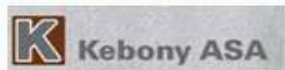
[BW Gas](#)

[Alstom](#)

[Brødrene Dahl](#)

[Kebony ASA](#)

[Noah AS](#)

[Eramet Norge](#)

[Norsk Teknologi](#)

[Sas](#)

[Shell](#)

[Eidesvik as](#)

[Eiendomsspar](#)

[Marine Harvest](#)

[Flytoget](#)

[EBL](#)

[Borregaard](#)

[Norske Shell as](#)

[ConocoPhillips](#)

[Skretting AS](#)

[Statnett](#)

[Wilh. Wilhelmsen](#)

[Saab](#)

[Statkraft](#)

[StatoilHydro](#)

[Pon Power As](#)

[Energiselskapet Buskerud As](#)

[Aker Asa](#)

[Avikom](#)

[Hafslund](#)

[Bama](#)

[Veolia Miljø](#)

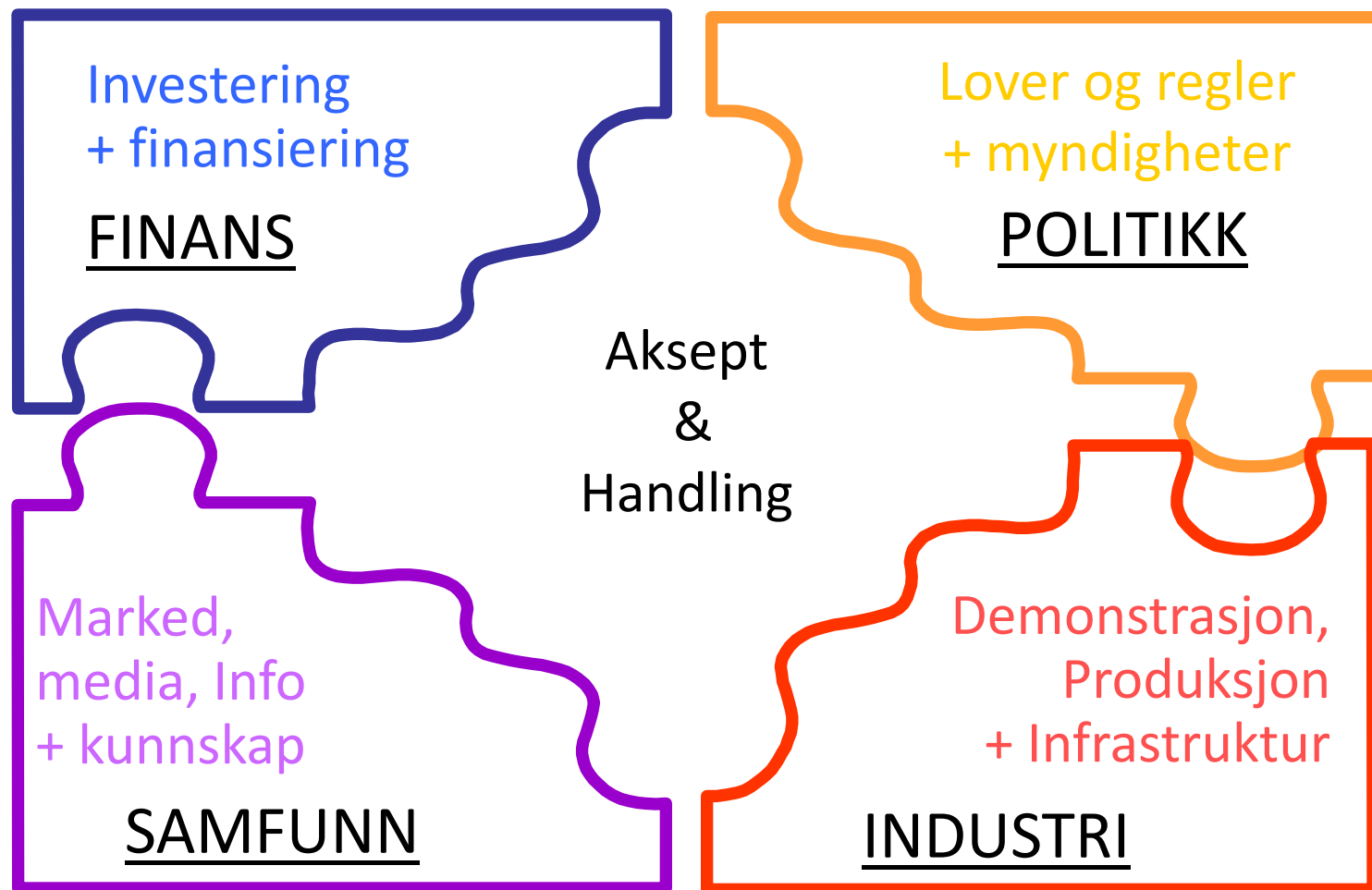
[Siemens](#)

[Yara](#)

Hvordan jobber vi?

BELLONA

Bellonameldingen

(2008-2009)

Norges helhetlige klimaplan

Hva betyr to grader?

Stab level (ppm CO ₂ -eq)	Global Mean temp. increase at equilibrium (°C)	Year CO ₂ needs to peak	Reduction in 2050 compared to 200
445 – 490	2.0 – 2.4	2000 - 2015	-85 to -50
490 – 535	2.4 – 2.8	2000 - 2020	-60 to -30
535 – 590	2.8 – 3.2	2010 - 2030	-30 to +5
590 – 710	3.2 – 4.0	2020 - 2060	+10 to +60
710 – 855	4.0 – 4.9	2050 - 2080	+25 to +85
855 – 1130	4.9 – 6.1	2060 - 2090	+90 to +140

450 ppm er for høyt

Probabilities (in %) of exceeding a temperature increase at equilibrium

Stabilisation level

(in ppm CO₂e)

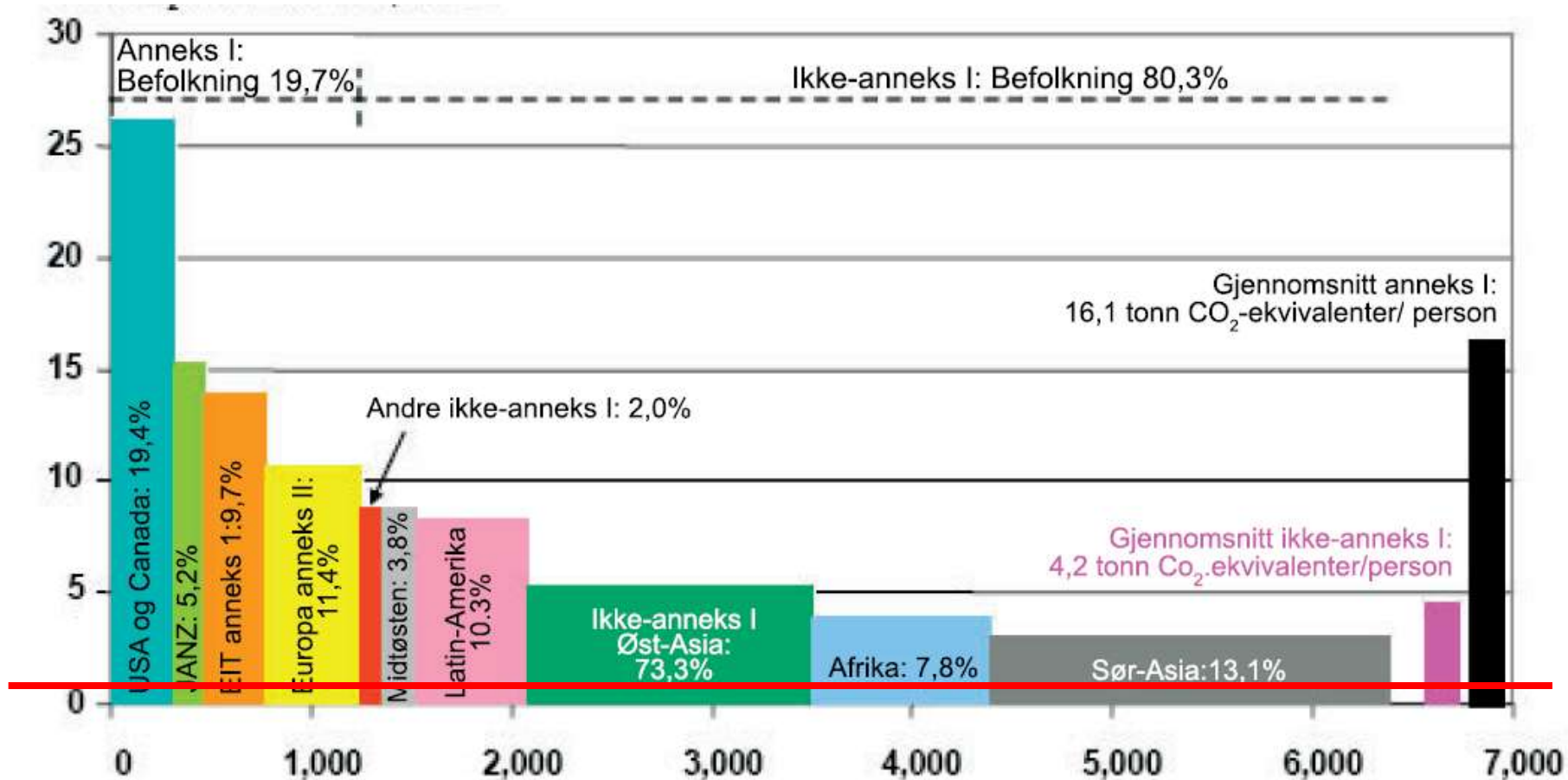
	2°C	3°C	4°C	5°C	6°C	7°C
450	78	18	3	1	0	0
500	96	44	11	3	1	0
550	99	69	24	7	2	1
650	100	94	58	24	9	4
750	100	99	82	47	22	9

Det er IKKE et alternativ å mislykkes

Utslipp per innbygger

Bellonas klimamål for Norge

- **København-forhandlingene høsten 2009:**
Norge forplikter seg til karbonnøytralitet i 2020.
- **2020:**
Redusere Norges utslipp 30 prosent fra 1990 nivå.
- **2040:**
Norge skal være et nullutslippssamfunn.
- **2050:**
Norge skal være karbonnegativt

Klimafortliket

MÅL:

Kutte 15-17 mill tonn fra referansebane

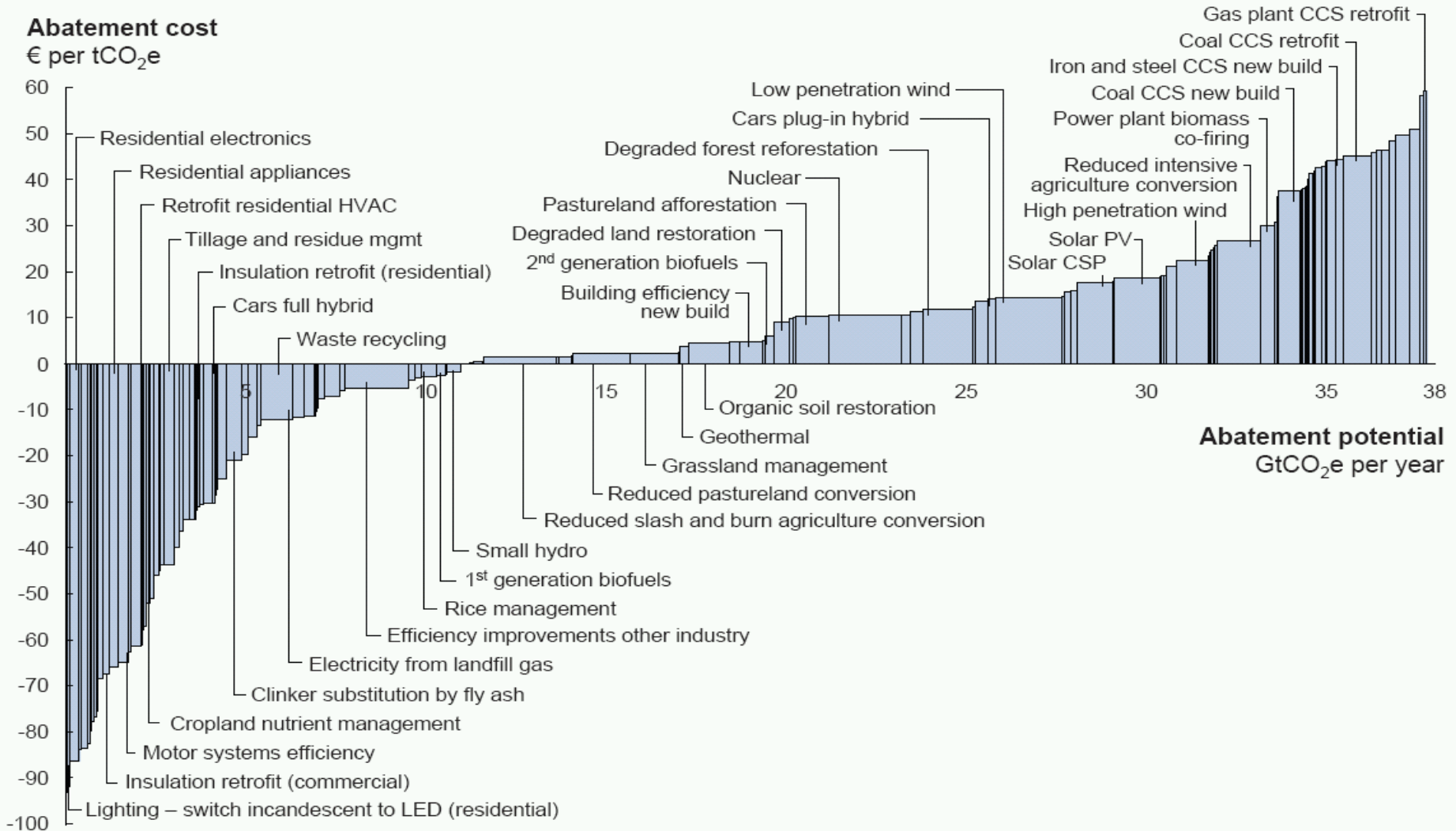
Tre prinsipper:

- Forurensere betaler
- 2. Kostnadseffektivitet
- 3. Andre virkemidler bør vurderes

Lurt å gjøre det billigste først?

Global GHG abatement cost curve beyond business-as-usual – 2030

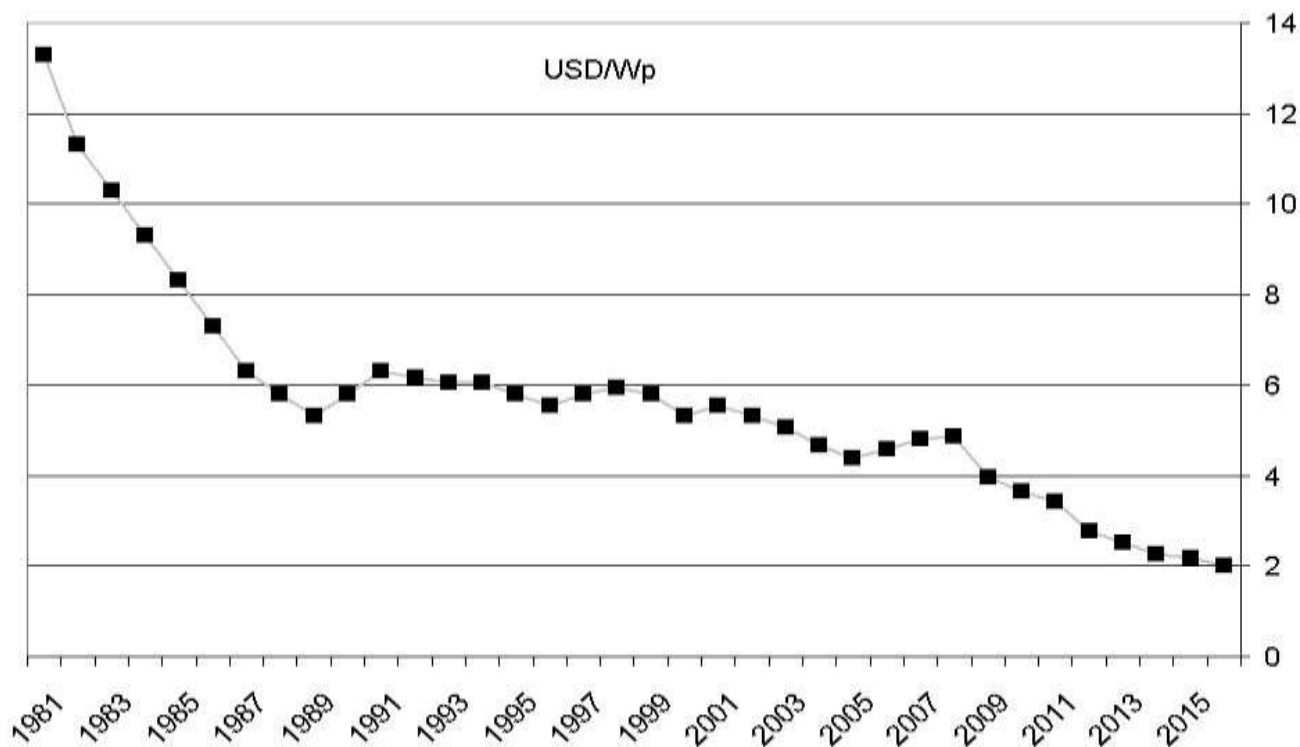
Note: The curve presents an estimate of the maximum potential of all technical GHG abatement measures below €60 per tCO₂e if each lever was pursued aggressively. It is not a forecast of what role different abatement measures and technologies will play.
Source: Global GHG Abatement Cost Curve v2.0

Barrierer mot nullutslippsløsninger

- Behovet for kritisk masse
- Behov for ny infrastruktur
- Grunnleggende systemskifte
- Psykologiske barrierer

Det handler om mye mer enn kostnadseffektivitet!

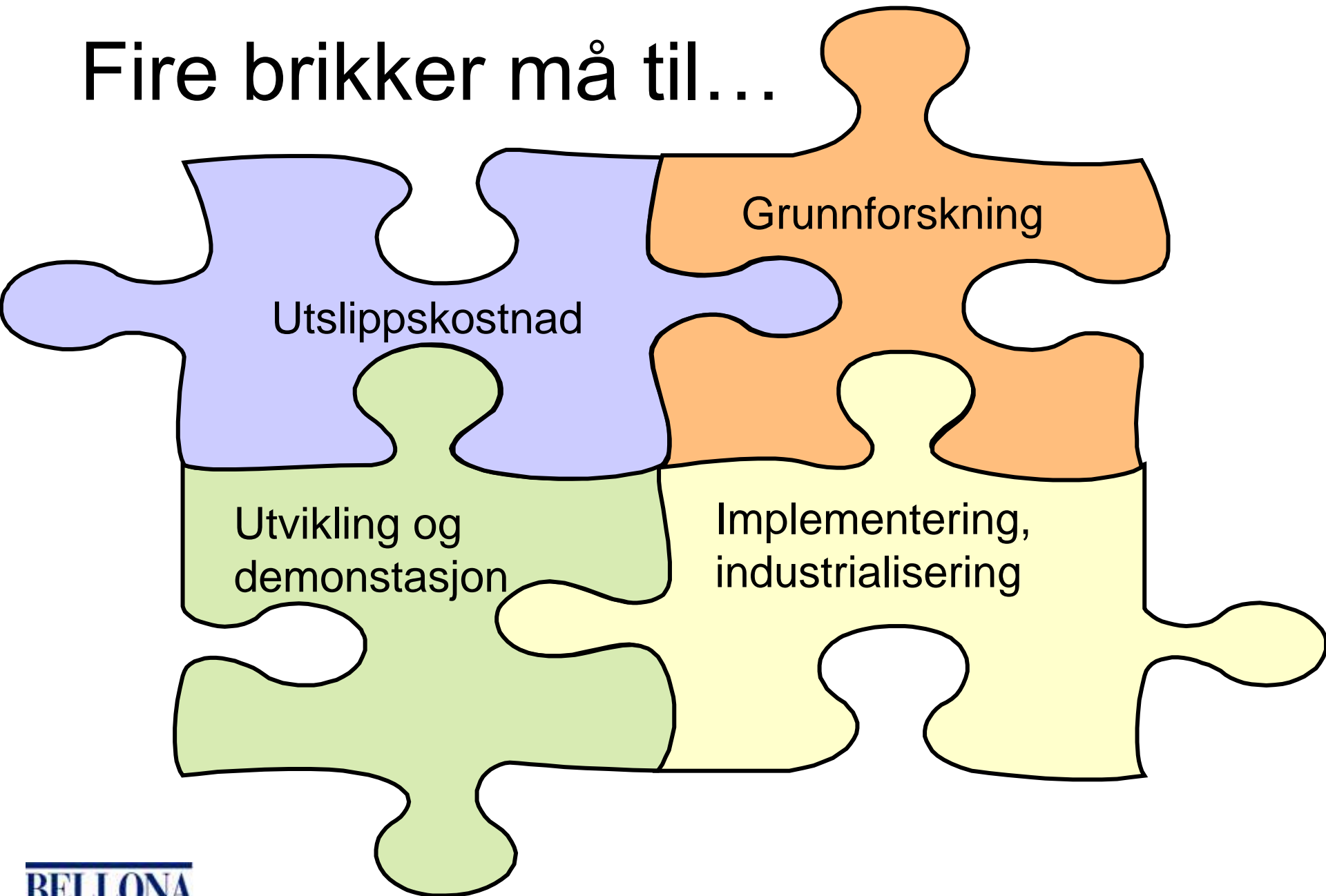
Kostbare tiltak kan gi billige kutt

Kostnadskurve for solceller

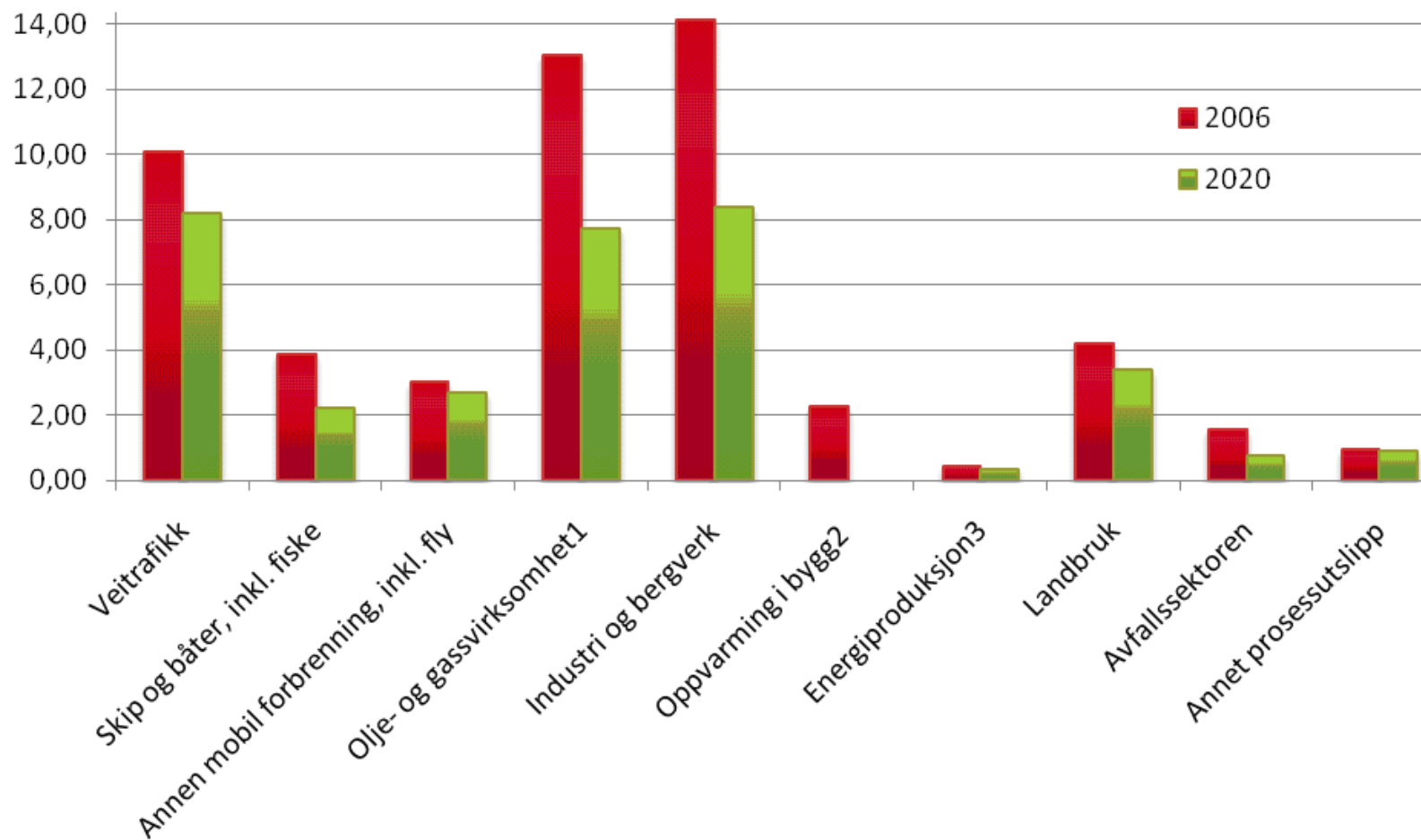
Kilde: SEB Enskilda, Viktor E. Jakobsen

Fire brikker må til...

Sektorvise kutt i Bellonas klimaplan

Landbruk og avfall

Utslipp 2006 Reduksjonspotensial 2020

- Landbruk:
4,2 – 0,8 = 3,4 mill tonn
- Avfall:
1,5 – 0,7 = 0,8 mill tonn

Total reduksjon:
1,5 millioner tonn
CO2 ekvivalenter

Storsatsing på Biogass

– landbruk og avfall som drivstoffleverandør

Virkemidler – Bellona foreslår:

- Forbud mot brenning av våtorganisk avfall
- Investeringsstøtte
- Krav om levering fra gårdsbruk til anlegg

- Samspill og helhet

Andre virkemidler

- Optimalisere forsammensetning
- Gjødslingsplaner og kvoter
- Forbud mot nydyrking av myr
- Karbonlagring i jord - Biokull
- Krav om forbehandling av alt avfall

BELLONA

Bellonameldingen

(2008-2009)

Norges helhetlige klimaplan

